

Genel Muhasebe - I

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI

TMS-1: Finansal Tabloların Sunuluşu

TMS-2: Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama

TMS-3: Nakit Akış Tabloları

TMS-4: Satışlar ve Diğer Olağan Gelirler

TMS-5: Konsolide Finansal Tablolar

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI

TMS-6: İştiraklerdeki Yatırımların
Muhasebeleştirilmesi

TMS-7: Yatırımların Muhasebeleştirilmesi

TMS-8: Maddi, Maddi Olmayan Duran Varlıklar ile
Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

TMS-9: Amortisman Muhasebesi

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI

TMS-10: Dönem Net Karı veya Zararı, Temel Hatalar ve Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler

TMS-11: Finansal Bilgilerin Bölümlere Göre Raporlanması

TMS-12: Kur Değişim Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi

TMS-13: Stoklar

TMS-14: Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI

TMS-15: Araştırma ve Geliştirme Maliyetleri

TMS-16: Banka ve Benzeri Finansal Kuruluşların
Finansal Tablolarının Kamuya Açıklanması

TMS-17: Kiralama İşlemlerinin
Muhasebeleştirilmesi

TMS-18: Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım
Sözleşmeleri

TMS-19: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu
Aktifler

MUHASEBECİLİK MESLEĞİ

Yasal Statü

Haziran 1989: 3568 Sayılı “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu”

Muhasebe Meslek Mensupları:

- 1-Serbest Muhasebeci
- 2-Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
- 3-Yeminli Mali Müşavir

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

- 1-Sosyal Sorumluluk Kavramı
- 2-Kişilik Kavramı
- 3-İşletmenin Sürekliliği Kavramı
- 4-Dönemsellik Kavramı
- 5-Parayla Ölçülme Kavramı
- 6-Maliyet Esası Kavramı
- 7-Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı
- 8-Tutarlılık Kavramı
- 9-Tam Açıklama Kavramı
- 10-İhtiyatlılık Kavramı
- 11-Önemlilik Kavramı
- 12-Özün Önceliği Kavramı

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Sosyal sorumluluk kavramı; muhasebenin işlevini yerine getirme hususundaki sorumluluğunu belirtmekte ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini ve amacını göstermektedir.

Sosyal sorumluluk kavramı; muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gereğini ifade eder.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Kişilik kavramı; işletmenin sahip veya sahiplerinden, yöneticilerinden, personelinde ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörür.

Her işletme, işletme sahipleri ile diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahiptir; ayrı bir kişilik olarak yaptıkları işlemler muhasebeleştirilir ve bunlarla ilgili raporlar düzenlenir.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

İşletmenin sürekliliği kavramı, işletmelerin faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder; işletme, sahiplerinin ya da hissedarlarının yaşam süreleriyle bağlı değildir.

İşletmenin sürekliliği kavramı maliyet esasının temelini oluşturur.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır.

Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi; hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Parayla ölçülme kavramı, parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder.

Muhasebe işlemleri ulusal para birimine göre yapılır.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Maliyet esası kavramı; para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı, muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade eder.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Tutarlılık kavramı; muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının, birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eder.

İşletmelerin mali durumunun, faaliyet sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların karşılaştırılabilir olması bu kavramın amacını oluşturur.

Tutarlılık kavramı; benzer olay ve işlemlerde, kayıt düzenleri ile değerlendirme ölçülerinin değişmezliğini ve finansal tablolarda biçim ve içerik yönünden tek düzeni öngörür.

Geçerli nedenlerin bulunduğu durumlarda, uygulanan muhasebe politikaları değiştirilebilir. Ancak bu değişikliklerin ve bunların parasal etkilerinin finansal tabloların dipnotlarında açıklanması zorunludur.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Tam açıklama kavramı; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder.

Mali tablolarda bilgilerin tam olarak açıklanması yanında, mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi bu kavramın gereğidir.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

İhtiyatlılık kavramı, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin gözönüne alınması gereğini ifade eder.

Bu kavramın sonucu olarak işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar, muhtemel gelir ve karlar için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar.

Bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Önemlilik kavramı, bir hesap kalemi veya mali bir olayın nispi ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder. Önemli hesap kalemleri, finansal olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunludur.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Tekdüzen Muhasebe Sistemi:

Bilanço hesapları ile gelir tablosu hesapları arasında mahsup yapılamaz.

Her iki tabloda “Diğer” başlığı altında yer alan bir kalem tutarının, ait olduğu grubun toplam tutarının % 20’sini aşması durumunda, bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Özün önceliği kavramı, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder.

Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla birlikte, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir. Bu takdirde, özün biçime önceliği esastır.

MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

1-Mali tablolar işletmenin **sürekliliği, tutarlılık ve dönemsellik** kavramlarına dayanılarak hazırlanmış ise bunların açıklanması istenmez.

Ancak bu kavramlardan ayrılmaların mevcut olması hallerinde, bunlar mali tabloların dipnotlarında nedenleri ile birlikte açıklanmalıdır.

MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

2-İhtiyatlılık, özün önceliği ve önemlilik kavramları muhasebe politikalarının seçimini ve uygulamasını yönlendirmelidir.

3-Mali tabloların içerdiği bütün önemli muhasebe politikaları anlaşılır ve kısa olarak açıklanmalıdır.

MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

4-Kullanılan muhasebe politikalarıyla ilgili açıklamalar mali tablolarla bütünlük oluşturur.

Kullanılan önemli muhasebe politikalarının açıklanması mali tabloların bütünlüğü ve tamlığı için temel ilkedir.

Politikalara ilişkin açıklamalar işletme yönetimi tarafından muhasebe departmanına toplu olarak verilmelidir.

MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

5-Bilanço ve gelir tablosundaki ve diğer tablolardaki yanlış veya gerçeğe uygun olmayan işlemler, muhasebe politikalarının açıklanması veya dipnotlarda belirtilmesi suretiyle düzeltilmiş olamaz.

Düzeltilme ancak, muhasebe kayıt ve tekniğine uygun olarak yapılır ve mali tablolara yansıtılır.

MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

6-Mali tablolar, dönemler itibariyle karşılaştırılabilir nitelikte olmalıdır.

7-Mali politikalarda, cari dönem veya gelecek dönemlerde önemli etki yaratan veya yaratabilecek bir değişiklik yapılmış ise, durum nedenleri ile birlikte açıklanmalı ve bunun mali tablolara olan etkileri gösterilmelidir.